Museumsgården & Stubmøllen

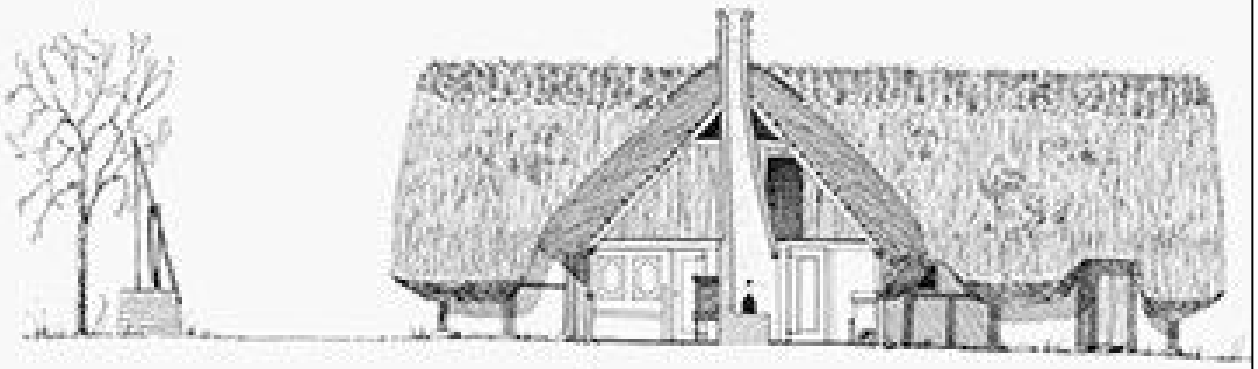

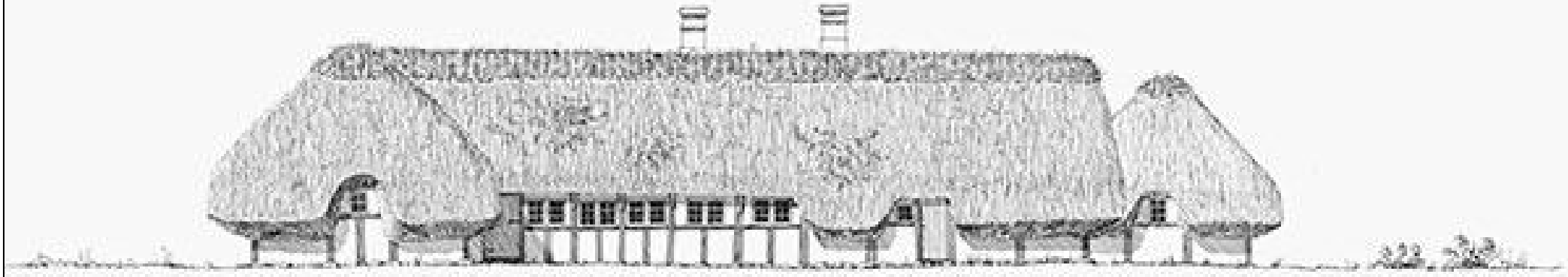

MUSEUMSGÅRDEN

LÆSØ MUSEUM

MUSEUMSGÅRDEN

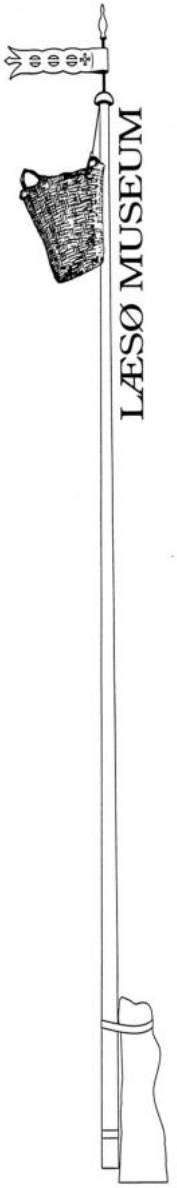

Museumsgården, eller Lynggården, er et frilandsmuseum på sit oprindelige sted. Med sit enorme sølvgrå tangtag med bevoksning af blomstrende planter, er den et af de efterhånden få eksempler på de tanghuse, der tidligere var så almindelige på Læsø - og som ikke findes andre steder i verden. Skriftlige kilder fortæller, at det har boet mennesker "På Lynget" fra 1630´erne, og gården var beboet indtil 1949, af Sine Krogbæk. Sine ændrede ikke meget i stuerne, så indboet er stadig placeret, som da hendes forældre overtog gården omkring år 1860; med åbne ildsteder, alkovesenge, uden elektrisk lys og med brønd på gårdspladsen.

Staldene står også som dengang og fortæller om den enorme forandring, der er sket indenfor landbruget i løbet af en relativ kort årrække. Et besøg på gården, er en enestående chance for at opleve et læsøhjem med egen stubmølle, fra dengang mændene var på havet en stor del af året, og hvor kvinderne tog sig af landbruget, og gårdene. I gårdens udstillingsdel kan man blandt andet:

- orientere sig om konstruktionen af tangtage og se de mange planter, der kan vokse på tagene.
- se nogle af museets læsødragter og samlingen af sølvtilbehør til dragterne.
- se kirkedøren fra den tidligere Hals Kirke, der måtte forlades i første halvdel af 1700-tallet på grund af sandflugt.
- nyde malerier fra museets samling, bl a Læsøpige i Nationaldragt af Michael Ancher.

MUSEUMSGÅRDEN

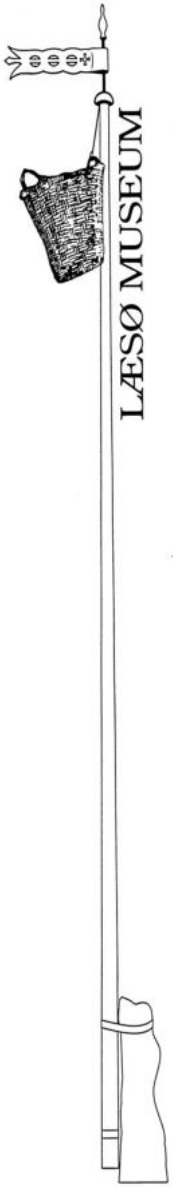

MUSEUMSGÅRDEN

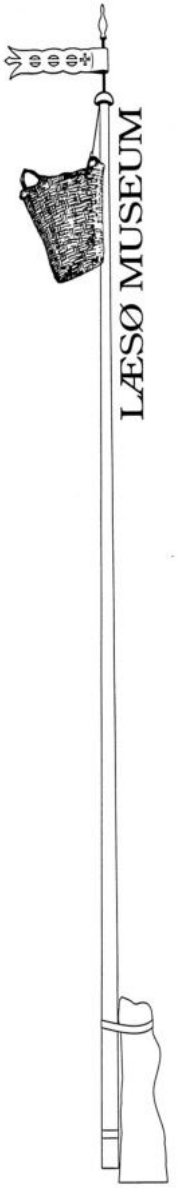

STUBMØLLEN

Stubmøllen er vores ældste danske vindmølle, og Læsøs stubmølle er en lille gårdmølle, i original størrelse.
Stubmøllen har fået sit navn efter stubben, en central lodret aksel af svært egetræ, hvorom hele møllen skal drejes, for at vindfanget kommer op mod vinden.
Førhen havde de fleste større læsøgårde en stubmølle. Den malede korn til både husholdningsmel og foderbrug.

Der var egentlig mølletvang på Viborg domkapitels store mølle ved Klitgård i Byrum, landfogedens bolig. Læsøboerne har imidlertid altid villet bestemme selv, så de byggede deres egne stubmøller til husstandsbrug. Omkring år 1800 skal der have været ca. 100 stubmøller på øen. Møllen ved Museumsgården er opført omkring 1810, og består af en firkantet krop af træ beklædt med lodrette bræder. Krydsfoden står på et fundament af syldsten, og vingerne kører ikke med lærredssejl, men er monteret med tynde træplader. Møllen stod tidligere ved gården "Juelsminde", men blev i 1938 givet som gave til Hjemstavnsmuseet af gårdejer Gaarn Larsen.

Den er gennemrestaureret i 1987, fik nye vinger i 2007 og kan bruges når vinden er tilpas.

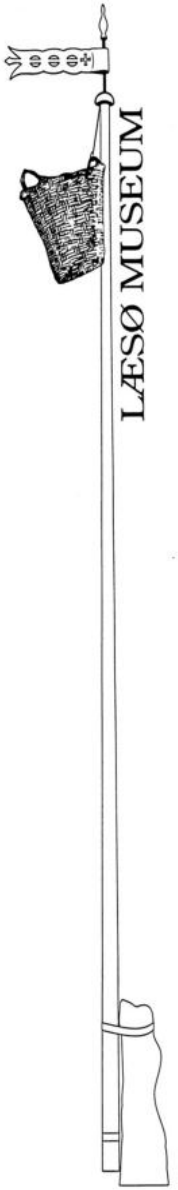

FLØJSTAGEN

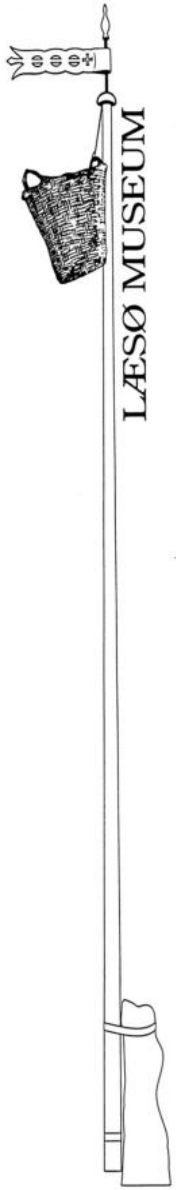

På Læsø siger man fløjstage- eller stang, ikke flagstang, fordi det vigtigste er vejrfløjen i toppen, der viser, hvilken vej vinden blæser.

Fløjstagen blev også anvendt til signalering og ved festlige lejligheder.
Allerede i 1700-tallet eksisterede der et sæt fuldt udviklede flagskikke. Man flagede med alskens udenlandske flag, der var bjærget ved strandinger.

Ved bryllupper flagede man ikke mindre end 5 gange:
- Når manden flyttede til pigen,
- når der blev bestilt lysning,
- når der blev indbudt til bryllup,
- på selve bryllupsdagen,
- og endelig dagen efter, hvor gæsterne flagede som tak for gildet.

Fløjstagen fungerede også som øens optiske telegraf, idet man derfra på kort tid kunne sende besked us over hele den flade træløse ø, som Læsø dengang var.

Man brugte ikke kun flag, men også kurve til at signalere med.
Et vigtigt signal var meddelelsen om en stranding, som startede fra forbjergerens fløjstag og derfra spredtes som en løbeild ud over øen.

Når skipperen for et vodselskab skulle give besked til sine fæller om at sejle ud at fiske med voddet, hejste han en kurv i sin fløjstag.

På samme måde meddelte man hyrdedrengene i Nordmarken og på Rønnerne, at de skulle komme hjem med dyrene.

En time før kirketid hejste degnen et tegn, der så blev taget ned igen, når gudstjenesten begyndte.